

4. Чорна, М.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств роздрібною торгівлі: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій [Текст] : монографія / М.В. Чорна. – Харків : ХДУХТ, 2010. – 426 с.

Левик А.І., Шепель Н.Г.

ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У всі часи ефективність економіки в визначальній ступені залежить від ефективності роботи її структурних ланок, перш за все низових – підприємств, фірм і т.п. Остання ж, в першу чергу, визначається ефективністю використання ресурсів, що знаходяться в їх розпорядженні – матеріальних, фінансових, трудових та ін.. У цьому зв'язку надзвичайно важливим є визначення міри використання ресурсів, що є основою аналізу ефективності економіки підприємства та розрахунку конкурентоспроможності його продукції.

Істотним недоліком існуючої системи показників оцінки ефективності використання ресурсів і алгоритмів їх визначення є принцип, згідно якому рентабельність і фондівіддача кожного окремо взятого виду вкладених ресурсів оцінюються, таким чином, неначебто ці засоби використовувалися окремо, а решта засобів — не брали участь у виробничому циклі і утворенні виручки від реалізації і прибутку. Результати ж господарської діяльності підприємства складаються під дією і в результаті використання всіх засобів та ресурсів підприємства в сукупності і одночасно. І кожний вид засобів і ресурсів має при цьому свою певну пайову участь в отриманні виручки від реалізації, прибутку підприємства, загальної вартості спожитих ресурсів [1, с.22].

Тобто існуючі показники не можуть використовуватися в якості регуляторів економічних процесів на підприємствах. Необхідним стає визначення раціонального співвідношення величини витрат задіяних ресурсів та комплексний підхід до оцінки рівня ресурсоемності.

Проблемі управління ефективністю виробничих підприємств присвячено велика кількість праць науковців, які перебувають у постійному пошуку нових методів і способів забезпечення ефективної роботи підприємства кожної галузі [5]. Нові підходи до визначення рівня та управління ефективністю виробництва, на нашу думку, мають бути цілеспрямовані на доповнення переліку показників економічного управління шляхом удосконалення підходів до нормування і регулювання витрат ресурсів. Нормування має використовуватися як метод організаційно-стабілізуючого впливу, який передбачає встановлення нормативів як орієнтирів діяльності [4].

Взаємодіючи між собою, елементи продуктивних сил перебувають у єдності, кількісній та якісній функціональній залежності. Обмеженість, взаємозамінність, переплетіння і мобільність – це основні риси економічних ресурсів. Але саме ця обставина не врахована в діючих на теперішній час нормах і нормативах. Це спонукає до пошуку інтегрованої або сукупної норми витрат ресурсів, яка б забезпечувала підприємству його ефективну роботу, підвищення дієвості і

ефективності рішень в виборі необхідних ресурсів. Норми та нормативи в ринкових умовах повинні бути гнучкими і в процесі затвердження, і в використанні; їх величина повинна враховувати ступень ризику та інфляції; мати інтегральний характер, тобто враховувати використання всіх ресурсів з урахуванням їх питомої ваги у створенні продукту; призначенням норм повинно бути наукове обґрунтування стратегічних бізнес-планів, поточних планів та управлінських рішень. Їх система дозволить забезпечити комплексну оцінку виробництва і надасть можливість переорієнтувати ресурсне планування на цільове.

Крім вищевказаного, зі змінами, що відбуваються на ринку, змінюється і характер виробничих відносин, де основним об'єктом стають процеси в цілому, а не їх окремі частини. Тому планування й управління діяльністю має починатися з визначення ефективності процесу [2, с. 27]. Цього можна досягти, якщо паралельно з нормами витрат на виробничі ресурси підприємств будуть створюватися і обґрунтовуватися відносні або вартісні норми та нормативи ефективності протікання окремих процесів.

Вирішуючи питання підвищення ефективності діяльності виробничих підприємств, вітчизняні науковці наголошують і на значний дефіцит ґрунтових досліджень і практично орієнтованих наукових розробок щодо формування оптимальної структури капіталу за цільовим її напрямом по критеріальній відповідності потребам конкретного підприємства. Розробка і впровадження ефективних методів доведення структури капіталу підприємств до її оптимального рівня і впровадження в повсякденну практику доли б можливість підвищити їх прибутковість і фінансову стійкість [3, с. 165].

Суть проблеми підвищення економічної ефективності виробництва полягає в тому, що вона є складною економічною категорією і виявляється через результативність як форма вираження мети виробництва і залежить від внутрішніх можливостей ефективно використовувати всі наявні в його розпорядженні ресурси.

Література

1. Булгакова Л.Н. Исследование и доработка существующей системы экономических показателей / Л.Н. Булгакова // Управление финансами предприятия. - 2001. - №6. - С.22
2. Костюк А. Економічна ефективність виробництва та способи її підвищення / А.Костюк // Персонал / Журнал інтелектуальної еліти. – 2010. - № 3-4.- С.22 – 27.
3. Семенов Г.А. Оптимізація структури капіталу підприємства / Г.А.Семенов, А.В. Пелешко // Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво. - 2010. - №4. – С. 164 – 170.
4. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: підруч. / Ф.І. Хміль. – К.: Академвидав, 2003. – 608с.
5. Якубовський В. От эффективных систем менеджмента к бизнес-эффективности предприятия / В.Якубовський, В. Цопа // Генеральный Директор. – 2008. – квітень. – С. 48 – 54.